

เดือนกระบาด

ฉบับที่ 10/2566 วันที่ 12 เดือนมิถุนายน 2566

โรคขอบใบแห้ง

สาเหตุ เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (ex Ishiyama) Swings et al.

ลักษณะอาการ

อาการ โรคนี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะกล้า แดกกอ จนถึง ออกรวง ตันกล้าก่อนนำไปปักดำจะมีจุดเล็กๆ ลักษณะข้ำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ 7-10 วัน จุดข้ำนี้จะขยายกลายเป็นทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำจะแสดงหลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดข่วน ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ที่แผลมีหยดน้ำสีครีมคล้ายยางสนกลม ๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตาม น้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไปตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตามความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลายหยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็นโรค ขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในกรณีที่ดินข้าวมีความอ่อนแอต่อโรคและเชื้อโรคมัปริมาณมาก จะทำให้ท่อน้ำที่อาหารจุดตัน ต้นข้าวจะเหี่ยวเฉาและแห้งตายทั้งต้นโดยรวดเร็ว เรียกอาการของโรคนี้ว่า ศรีเสก (kresek)

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 กข7 และ กข23
- ในดินที่อุดมสมบูรณ์ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
- ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น '
- ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข6 เหนียว สันป่าตอง พิษณุโลก 2 ชัยนาท 1 เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว ให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น ไอโซโพรโทไอลีน คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์สเตอริฟ โดมัยซินซัลเฟต+ออกซีเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเสนา โทร.035-201297,0881769696

สบง.เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

<http://www.ayutthaya.doae.go.th>

035-336560

ฉบับที่ 9/2566 วันที่ 5 เดือนมิถุนายน 2566

เตือนการระบาดของ โรคกาบใบแห้ง

สาเหตุ

เชื้อราสาเหตุโรคพืช 6 ชนิด

เชื้อรา *Rhizoctonia solani*
(*Thanatephorus cucumeris* (Frank) Donk)

การป้องกันกำจัด

ลักษณะอาการ

เริ่มพบโรคในระยะแตกกอ จนถึงระยะใกล้เก็บเกี่ยว ยิ่งต้นข้าวมีการแตกกอมากเท่าใด ต้นข้าวก็จะเบียดเสียดกันมากขึ้น โรคก็จะเป็นรุนแรง ลักษณะแผลสีเขียวปนเทา ขนาดประมาณ 1-4 x 2-10 มิลลิเมตร ปรากฏตามกาบใบ ตรงบริเวณใกล้ระดับน้ำ แผลจะลุกลามขยายใหญ่ขึ้นจนมีขนาดไม่จำกัด และลุกลามขยายขึ้นถึงใบข้าว ถ้าเป็นพันธุ์ข้าวที่อ่อนแอ แผลสามารถลุกลามถึงใบธงและกาบหุ้มรวงข้าว ทำให้ใบและกาบใบเหี่ยวแห้ง ผลผลิตจะลดลงอย่างมากมาย

- หลังเก็บเกี่ยวข้าว และเริ่มฤดูใหม่ ควรพลิกไถหน้าดินตากแดด เพื่อทำลายเมล็ดขยายพันธุ์ (Fruiting body) ของเชื้อราสาเหตุโรค
- กำจัดวัชพืชตามคันนาและแหล่งน้ำ เพื่อเพื่อทำลายพืชอาศัยของเชื้อราสาเหตุโรค
- ใช้ชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทิลิส (*Bacillus subtilis*, เชื้อแบคทีเรียปฏิบัณช์) ในอัตราที่ระบุ
- ใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไพรอพิโคนาโซล เบนโซคูรอน (25% ดับบลิวพี) ตามอัตราที่ระบุ โดยพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อราในบริเวณที่เริ่มพบโรคระบาด ไม่จำเป็นต้องพ่นทั้งแปลง เพราะโรคกาบใบแห้งจะเกิดเป็นหย่อม

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอสนา โทร.035-201297,0881769696

สบง.เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

<http://www.ayutthaya.doae.go.th>

035-336560

ฉบับที่ 12/2566 วันที่ 23 เดือนมิถุนายน 2566

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายต้นข้าวในทุกระยะของการเจริญเติบโต เช่นระยะกล้า ระยะแตกกอ ระยะออกรวง ตั้งแต่ตัวอ่อนจนถึงตัวเต็มวัยสามารถทำลายต้นข้าวได้อย่างรุนแรง โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นข้าว ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองเหี่ยวแล้ว แห้งเป็นสีน้ำตาลแก่คล้ายน้ำร้อนลวกที่เรียกว่า hopper burn ต้นกล้าและต้นข้าวที่กำลังแตกกอที่ถูกทำลายจะแห้งตาย ต้นข้าวที่ออกรวงแล้วจะมีเมล็ดไม่สมบูรณ์และมีน้ำหนักเบา

การป้องกันกำจัด

1. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทาน เช่น กข 6 กข 31 กข 41 กข 47 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 3 สุพรรณบุรี 90 พิษณุโลก 2 และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวติดต่อกันเกิน 4 ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูง กับพันธุ์ต้านทานสูง กับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลางโดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกันเพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดของรุนแรง
2. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำองค์ประกอบต่างๆ ของระบบนิเวศในแปลงนาเข้ามาวิเคราะห์ ตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง
3. ในแหล่งที่มีการระบาดของควบคุมระดับน้ำในนาได้หลังปักดำหรือหว่าน 2 - 3 สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้องควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดินเปียกหรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน 7-10 วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของได้
4. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย (เชื้อสด) อัตรา 1 กก. (2 ถุง) ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเสนา โทร.035-201297,0881769696

ฉบับที่ 11/2566 วันที่ 19 เดือนมิถุนายน 2566

เตือนการระบาด

ใบจุดสีน้ำตาล

สาเหตุ

เชื้อรา *Bipolaris oryzae* ชื่อเดิม *Helminthosporium oryzae* (Breda de Haan.) Shoemaker, 1959

ลักษณะอาการ

อาการ แผลที่ใบข้าว พบมากในระยะแตกกอมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาลรูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลืองมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-1 มิลลิเมตร แผลที่มีการพัฒนาเต็มที่ขนาดประมาณ 1-2 x 4-10 มิลลิเมตร บางครั้งพบแผลไม่เป็นวงกลมหรือรูปไข่ แต่จะเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วไปบนใบข้าว แผลยังสามารถเกิดบนเมล็ดข้าวเปลือก(โรคเมล็ดดำ) บางแผลมีขนาดเล็กบางแผลอาจใหญ่คลุมเมล็ดข้าวเปลือก ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกสกปรก เสื่อมคุณภาพ เมื่อนำไปสีข้าวสารจะหักง่าย

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ต้านทานที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และโดยเฉพาะพันธุ์ที่มีคุณสมบัติต้านทานโรคใบสีส้ม เช่น ภาคกลางใช้พันธุ์ปทุมธานี 1 ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และหางยี 71
- ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดความรุนแรงของโรค
- คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา 10-20 กรัม / เมล็ด 1 กิโลกรัม
- ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) อัตรา 5-10 กิโลกรัม / ไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค
- กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม.

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอเสนา โทร.035-201297,0881769696

สบง.เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

<http://www.ayutthaya.doae.go.th>

035-336560

